

DOI 10.31651/2524-2660-2022-1-158-163

ORCID 0000-0003-4840-2001

ЛЕВИЦЬКА Лілія Анатоліївна

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри німецької філології,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького,
e-mail: lilja85@ukr.net

ORCID 0000-0001-9052-3654

МАРХОЦЬКА Анастасія Олександрівна

студентка 1 курсу магістратури, 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)),
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: markhotska.n@gmail.com

УДК 373.3.011.3:316.77-047.2]:82-343=112.2(045)

**ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ
НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОМОВНИХ КАЗОК**

Статтю присвячено проблемі формування та розвитку комунікативної компетенції у молодших школярів на матеріалі німецьких казок.

Охарактеризовано німецькі казки.

Проаналізовано погляди педагогів на досліджувану проблему, описано методичку роботи з казками на уроках німецької мови у початковій школі.

Ключові слова: *комунікативна компетенція; казка; початкова освіта; учні, казковий персонаж.*

Мета статті – охарактеризувати поняття комунікативної компетенції і визначити принципи її формування у молодших школярів на матеріалі німецьких казок.

Постановка проблеми. Процес формування комунікативної компетенції на уроках німецької мови у молодших школярів передбачає максимальне використання автентичних матеріалів, таких як відеозаписи, дитяча періодична література, газети, книги. Проте, актуальним залишається питання фінансування, яке не дозволяє повною мірою забезпечити учнів переліченими матеріалами. Тому використання казок на уроках іноземної мови, зокрема німецької, залишається актуальним, оскільки традиційні німецькі казки можна легко знайти на просторах інтернету, окрім того вони видавались регулярно ще за часів Радянського Союзу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Казка – геніальний, здебільшого художній твір, який часто базується на фольклорних джерелах. Казка орієнтована на дитячу аудиторію, тож і характеристика

персонажів тут відбувається у особливий спосіб – через «чудо», яке часто притаманне казкам [1, с. 39–40].

Звертаючись до теми казок, варто зауважити, що вони поділяються на фольклорні та літературні.

Фольклорна казка – епічний жанр письмової та усної народної творчості: прозаїчна усна розповідь про вигадані події в фольклорі різних народів [2, с. 208]. В основному, це прозовий фольклор (казкова проза), що включає в себе різножанрові твори, тексти яких опираються на вимисел. Казковий фольклор часто не відповідає «достовірній» фольклорній розповіді (неказковій прозі) – байкам, билині, історичній пісні, міфу, віршам, легендам, розповідям, переказам).

Літературна казка – епічний жанр, орієнтований на вимишлений твір, який тісно пов'язаний з народною казкою, проте, на відміну від неї, має конкретного автора [2, с. 208]. Літературна казка може як наслідувати фольклорну (написана в народно-поетичному стилі), так і створювати дидактичний твір, в основі якого не лежить фольклорний сюжет. Історично, фольклорна казка передре літературній. Вперше слово «казка» зустрічається в письмових джерелах XVII століття і походить воно від давньослов'янського слова «казать». Початкове значення терміну «казка» – перелік, список, точний опис і лише в період з XVII–XIX століття цей термін набуває активного вжитку в українській, російській та білоруській мовах. До цього часу здебільшого

використовувалося слово «баснь». У німецькій мові вже в XIII столітті для позначення терміну «казка» з'являється слово «Märchen», де корінь «Mag-» означає новину, звістку, а суфікс «-chen» має зменшувально-пестливі властивості, тож «Märchen» – «маленька, цікава розповідь» [1, с. 41].

У казці є відображенням культури, фонові знання, а головне – вони багаті різними стилістичними засобами та фразеологічними зворотами, засвоєння яких позитивно впливає на формування комунікативної компетенції в учнів молодшої школи. Казка є певною моделлю поведінки людини, яку учні вивчають у процесі опрацювання казок [3].

Мова казки сприяє не лише розвитку мовної культури, а й збагаченню мовних знань. Казки зручні для роботи з молодшими школярами, оскільки вони багаті на, типовий для фольклору, композиційний прийом повтору і динамічний розвиток сюжету. Роль казки у початковій школі є досить вагомою, особливо у процесі навчання лексики. Урок іноземної мови разом з казковими персонажами – веселий і повчальний для дітей, оскільки у них такі різні характери. Процес перевтілення у знайомих з дитинства персонажів, допомагає учням долати мовний бар'єр, адже помилки будуть робити не вони, а казкові герої. Постійні епітети (ehrlich, artig, treu, sittsam, dankbar, schön, fleißig), порівняння, стійкі вирази, що зустрічаються в строго визначених місцях тексту, лексичні та синтаксичні повтори розширюють словниковий запас учнів, полегшують розуміння і засвоєння досліджуваного граматичного матеріалу.

Корифеями німецьких народних казок прийнято вважати братів Грімм, які почали в 1807 збирати та записувати казки, як відповідь на хвилю інтересу до німецького фольклору, що виникла з публікацією Ахима Людвіга фон Арніма і Клеменса Брента колекції народних пісень. Брати Грімм записували історії і перекази зі слів простих селян, дворян, аристократів. Нерідко оповідачами були нащадки гугенотів, які мали французьке коріння, але казки у цих збірках описують побут, культуру та менталітет німецького народу. Головною відмінністю від попередніх публікацій є той факт, що брати Грімм намагалися не модернізувати мову оригіналів. Підготований ними в 1810 році рукопис колекції декількох десятків казок, записаних зі слів казкарів, став дійсно скарбницею народних казок. Друге видання «Kinder-und Hausmärchen» у 1819–1922 роках було розширене до 170 казок. Ще п'ять видань були опубліковані протягом життя братів, в

яких деякі казки були додані або вилучені. У сьомому виданні 1857 року містяться 211 казок. Багато змін було зроблено після негативних критичних відгуків, особливо тих, хто стверджував, що не всі казки були придатні для дітей, не зважаючи на назву. Критиці була піддана недосконала німецька мова казок.

Діючі персонажі казок наділені певним характером та діють у конкретній ситуації. Саме відсутність зайвої інформації сприяє однозначній семантизації мовленнєвого матеріалу. Ілюстрації, якими наповнені казки, допомагають дітям їх краще сприймати. Це і становить головну перевагу казки, у порівнянні з іншими літературними творами. Психологами встановлено, що карикатури, які гіперболізують різні ознаки предмета, упізнаються набагато швидше, ніж фотознімки того ж предмета. Це відбувається тому, що на фотознімках є занадто багато подробиць, зайвої інформації.

Функцію казки слід розглядати у трьох аспектах: в психологічному, емоційному та пізнавальному. Здійснення виховного процесу дитини передбачає створення такої психологічно сприятливої ситуації, в якій дитина буде почувати себе комфортно і впевнено, оскільки читання казок мамою у ранньому дитинстві закріплені в підсвідомості, цим і зумовлюється краще сприйняття тексту. Щодо емоційного аспекту, то читання казки на уроках іноземної мови має цінність в тому, що емоції дитини знаходять підтримку і відгук серед інших дітей. У такій ситуації дитина відчуває себе сміливо і має бажання діяти відповідно до ролі, отже казка пробуджує в дитині емоційне начало, може викликати почуття радості, тривоги, співпереживання за долі героїв. Пізнавальний аспект полягає в тому, що зміст казки сприяє активній побудові картини світу, адаптує її до світу іншомовної культури, що сприяє порівнянню різних культур, проведенню мовних і культурних паралелей [4].

Апелюючи до поняття казки, варто зазначити, що у багатьох народів є казки зі схожим сюжетом (аналогічні казкові персонажі, образи, мотиви). Поясненням цього факту є схожість економічних та історичних подій. Проте, існують певні відмінності, зумовлені різним менталітетом народів. Методисти виділяють три типи казок – чарівні, побутові та казки про тварин, спільним є присутність теми дому і дороги. Порівнюючи німецькі казки з казками східних слов'ян, варто відмітити, що для останніх характерний «пошук дому», в той час як для німців важливішим є «пошук свого місця в житті». Герої слов'янських

народних казок спрямовані на пошук світу, де вони потрібні. Характерною рисою німецького народу є пунктуальність та акуратність, що знайшло своє відображення в казках, наприклад, порівнявши житло негативного персонажа, який існує в багатьох німецьких та сов'янських казках – *Бабу Ягу* з німецькою *Hexe*, можна відмітити, той факт, що житло останньої має акуратний та апетитний вигляд (будиночок з хліба та пирогів) «... und als sie ganz nahe herankamen, so sahen sie, dass das Häuslein aus Brot gebaut war und mit Kuchen gedeckt; aber die Fenster waren von hellem Zucker», тоді як у її опонентки навпаки жахливий (будинок на курячих ніжках). Несправедливість і жорстокість суворо карається у німецьких казках, винні завжди отримують по заслугі, так, наприклад, у «Казці про ялівець» мачуха вбиває свого пасинка і чарівні сили карають її за це смертю. Популярна і улюблена у багатьох народів казка про Попелюшку має у німецькій інтерпретації теж дещо інший фінал: вона закінчується не лише весіллям головної героїні, а й жорстоким покаранням її сестер, які хотіли обдурити принца і одягнути кришталевий черевичок, відрізавши собі палець та п'яту. Особлива увага у німецьких казках приділяється справедливості. Яскравим доказом цього факту є «Казка про те, хто ходив страху вчитися» Дурню, який забрав у нечистої сили скарб, чарівник наказав поділитися ним: «Одна частина золота – біднякам, друга – королю, а третя – тобі». Проте, не можна лишити поза увагою жорстокість німецьких казок. Звична нам версія казки про «Сплячу красуню», в якій головна героїня прокидається від поцілунку принца, у німців має дещо інший сюжет: По перше, вона заснула від того, що їй під ніготь потрапила колючка, а не як у звичній читачу версії – від уколу веретином, а по друге, прокинувшись вона теж від того, що її новонароджений малюк висмоктав колючку з пальця, шукаючи материнське молоко. Такий мотив казки можна пояснити тим фактом, що німецькі жінки завжди мали феміністичні переконання і не поспішали заводити дітей, не переконавшись у надійності партнера. Таким чином, проаналізувавши деякі німецькі казки, отримуємо цілісне уявлення про менталітет та культуру німецького народу, що іноді відрізняється від сформованих стереотипів. Такі знання мають успішний вплив на розвиток комунікації.

Ефективність використання казок як головного інструменту у процесі формування комунікативної компетенції на уроках іноземної мови описували такі дослідники як Дж. Брюстер, С. Джоунс, Г. Еліс,

К. Тейлор, Х. Хеннінгер. Незважаючи на протиріччя та відмінності методологій, педагогами-дослідниками було виділено ряд характеристик, які включають хронологічну послідовність, повтори, передбачуваність, відносну простоту граматичних конструкцій, загальноживану лексику, ілюстрації.

Використання казок на уроках німецької мови сприяє не лише індивідуалізації навчання, а й розвитку вмотивованості мовної діяльності учнів. Роль казки полягає у розвитку двох видів мотивації: самомотивації, коли цікавий сам сюжет, і мотивації, що досягається шляхом розуміння учнем того факту, що мова казки є йому зрозумілою. Школярі, особливо молодшого віку, отримують задоволення й віру у свої сили й бажання до подальшого вдосконалювання [5].

Дослідники казок наголошують на тому, що головною перевагою казки у порівнянні з іншим дидактичним матеріалом є сила враження й емоційного впливу на учнів. Тож, ключове завдання педагогів полягає в тому, щоб сформувавши в учнів особистісне відношення до прочитаного. Досягнення такої мети передбачає як систематичне, так і методично правильно організоване читання.

Раціонально організована структура уроку іноземної мови, зокрема, німецької, є одним з вирішальних факторів формування комунікативної компетенції в учнів початкової школи через призму використання казок. Ефективність використання казок залежить від погодженості навчальних можливостей казки із завданнями навчання. Структура заняття, яке спрямоване на формування комунікативної компетенції, передбачає чотири етапи:

1) підготовчий – етап попереднього зняття мовних і лінгвокраїнознавчих труднощів. Цей етап передбачає повідомлення назви казки і учням пропонується здогадатися, про що буде казка. Далі відбувається введення нової лексики, необхідної для сприйняття і розуміння казки. Детально аналізуються фразеологічні звороти казки.

2) сприйняття казки при первинному прочитанні, розвиток умінь сприйняття інформації: перед прочитанням кожної частини казки учні отримують запитання: хто головний герой; яке ставлення до нього; його дії.

3) контроль розуміння основного змісту відбувається за допомогою виконання таких завдань, як відповіді на питання, поставлені учителем перед прочитанням казки, також можливим варіантом є тестування, розташування речень в логічній послідовності, розподіл ролей, прочитання

з метою промовляння реплік, розігрування діалогів та окремих сцен казки, переказ змісту прочитаного (усна та письмова форми).

4) розвиток мовленнєвих навичок й навичок усного мовлення забезпечується шляхом виконання таких завдань, як опис головного героя, відтворення діалогу між героями, характеристика головних героїв.

На думку психологів, діти раннього шкільного віку здатні сприйняти і засвоювати велику кількість нового, але обов'язково цікавого (на їхній погляд) матеріалу. Тобто, кожна дитина може засвоїти велику кількість нових знань, проте лише з допомогою педагогів. Головним питанням у процесі викладання іноземної мови молодшим школярам є пошук змістовної основи навчання.

Традиційний підхід викладання іноземної мови на ранньому етапі пропонує використання мовного матеріалу, на позначення предметів, що оточують дітей безпосередньо в класі. Комунікативний підхід навчання іноземної мови потребує перегляду традиційного підходу, а також внесення змін у виборі змістовної основи навчання на ранньому етапі.

Діяльність вчителя іноземної мови має бути спрямована на передачу знань мови, розвиток комунікативної компетенції, розширення лексичного запасу, розширення лінгвокраїнознавчих знань. Реалізація цього процесу відбувається завдяки активності дітей. Відчуття потреби у вивченні мови є рушійною силою, яку вчитель повинен максимально підтримати. Основними джерелами є мотивація й бажання [5].

До ефективних мотиваційних засобів відносять театралізовану діяльність, що включає елементи казок, коротких п'єс. Початкова школа повинна забезпечити належні умови для розвитку творчої активності дітей. Театралізовані ігри та драматизація невеликих казок покликані вирішувати як комунікативні завдання, так і сприяти гармонічному розвитку особистості. Рольовий діалог у процесі театралізації казки чи п'єси, допомагає робити мовну взаємодію особистісно орієнтованою, адресованою та стимулює активність кожного учасника діалогу, що сприяє розвитку в дитини вмінь говоріння й слухання. Молодші школярі під час діалогічного спілкування не лише сприймають звуки, але й розуміють зміст сказаних слів.

Робота над казкою братів Грімм «Hänsel und Gretel» детально описана в навчальному посібнику з німецької мови для 5 класу Ю. Пассовим і Н. Пятаковою «Die erste Fahrt ins Leseland». У посібнику представлений адаптований сценарій ігрових

вправ, репетиція окремих сцен, виготовлення декорацій, підбір костюмів, тощо [6].

Проаналізувавши лексичний матеріал казки, можна відмітити, що він відповідає початковому етапу вивчення іноземної мови: лексика до теми «Сім'я», «Будинок», «Їжа»; граматичний матеріал включає такі теми як Präsens (теперішній час), Imperativ (наказовий спосіб), Negation (заперечення). Сценарій казки розділений на окремі акти. Що дозволяє опрацьовувати лексико-граматичний матеріал в процесі розігрування діалогу в різних ситуаціях: «Знайомство», «В домі відьми», «В лісі». Окрім того, збережена структура сценарію: зав'язка сюжету, основна частина, кульмінація і кінцівка: Theaterfassung „Hänsel und Gretel“

Vorstellung

Alle: Guten Tag!

Vater: Ich bin der Vater.

Mutter: Ich bin die Mutter.

Hänsel: Ich bin Hänsel.

Gretel: Ich bin Gretel.

Alle: Wir wohnen in einem kleinen Haus.

Der Erzähler: Einmal sagt die Mutter.

Mutter: Mann, ich habe Hunger. Kein Brot, keine Schokolade. Bringen wir die Kinder in den Wald.

Vater: Kommt, Kinder. Wir gehen in den Wald.

Im Walde

Mutter: Kinder, bleibt hier. Wir kommen bald.

Gretel: Hänsel, ich habe Angst.

Hänsel: Gretel, keine Angst. Ich habe eine Idee. Ich habe Steine. Ich werfe Steine.

Gretel: Hänsel, ich habe Angst. Wo ist der Vater? Wo ist die Mutter?

Hänsel: Gretel, keine Angst. Ich werfe Steine. Ich kenne den Weg. Gehen wir nach Hause.

Для розвитку комунікативної компетенції у дітей через призму казки «Hänsel und Gretel» ефективним буде попереднє читання ілюстрованого твору казки та його обговорення з метою виявлення чи є зміст зрозумілий дітям. Наступний крок – обговорення країни, де відбуваються події казки, імена головних героїв, їх помешкання (країнознавчий аспект), з'ясування хто найбільше сподобався з персонажів, що найбільше запам'яталось. Таке обговорення повинне стимулювати у дітей бажання – взяти участь в розігруванні казки. В якості домашнього завдання дітям можна запропонувати намалювати улюбленого персонажа чи якийсь цікавий сюжет.

Опрацювання лексичного матеріалу відбувається в процесі представлення головних героїв і розігрування сценарію казки. Раціональним є демонстрація картинок із

зображенням персонажів, предметів побуту та інших незнайомих слів з обов'язковою вимовою їх в голос: der Stein, der Weg, der Stall, der Finger, der Wald, der Fussboden, der Besen, das Gold, der Vater, die Kinder, der Sohn, die Tochter, die Frau, die Mutter, das Essen, das Brot, die Schokolade, der Mann, die Hexe, der Pfefferkuchen. Введення нових дієслів та прикметників (arbeiten, bringen, essen, kommen, reinkommen, schauen, zeigen, werfen, wohnen, Feuer machen dünn, dick, faul, reich) відбувається за допомогою невербальних засобів комунікації (жестів, міміки) і лише у випадку, коли значення слова залишається не зрозумілим дітям дається переклад рідною мовою. Особливу роль відіграє інтонація вчителя при поясненні вигуків та окличних зворотів: Hm, das schmeckt gut! Wie schön! Wie denn? Dumme Gans! Ich kann nicht. Ich habe Angst! Ich habe gern. Das gefällt mir nicht. Ich habe Hunger! Ich habe eine Idee!

Засвоєнню мовного матеріалу, запам'ятовуванню сюжету, дій головних персонажів, мовних зворотів сприяють замальовки, які учні можуть робити під час уроку: am Morgen (зображення сонця, яке сходить), am Tag (сонце в небі), am Abend (місяць в небі). Абстрактні вирази «Ich habe Angst, ich habe gern, ekelig, pfui, das gefällt mir nicht» запам'ятовуються шляхом використання невербальних засобів комунікації, особлива увага приділяється емоціям. Важливу роль у процесі запам'ятовування нового лексичного матеріалу відіграє асоціограма: Gretel (Wald, Fussboden, Besen, Gold), Hänsel (Stein, Weg, Stall, Finger), Mutter (Essen, Brot, Schokolade, Mann) Vater (Kinder, Sohn, Tochter, Frau), , Hexe (Pfefferkuchen, Häuschen, Feuer, Ofen). Доцільним є використання карток із зображенням головних персонажів.

Формування комунікативної компетенції, шляхом розігрування казки відбувається ефективніше в умовах театральної вистави, адже яскраві декорації та костюми головних героїв здатні зняти напруження та страх у дитини перед здійсненням комунікативного акту [7].

Таким чином, національна своєрідність німецькомовних народних казок дозволяє використовувати їх для формування у школярів уявлення, як про іншомовну культурну картину світу так і про національно-специфічні компоненти мовної картини носіїв мови. Казки допомагають дітям у формуванні уявлень про емоційні концепти, розвивають емпатичні формування уявлень про емоційні концепти, розвивають емпатичні здібності та толерантне ставлення до особливостей іншомовної культури. Процес навчання включає роботу над

технікою читання (вголос і про себе), а також над розвитком умінь розуміти зміст прочитаного. Навчання техніки читання відіграє на початковому етапі ключову функцію. У це поняття вкладається вміння школярів швидко дізнаватися і співвідносити графічні образи (літери) з відповідними слухо-моторними навичками, тобто володіння букво-звуковим співвідношенням, вмінням поєднувати зорово сприйманий матеріал у смислові групи (системи). При цьому тут казка може використовуватися не тільки як матеріал для читання, але і як прийом навчання читання.

Презентуючи казку школярам (аудіювання або читання), необхідно враховувати чіткі методичні вимоги до кожного з видів мовленнєвої діяльності. Аудіювання передбачає обов'язкове забезпечення учнів необхідною кількістю наочного матеріалу. Вчитель повинен уважно стежити за темпом мовлення та реакцією учнів на прослухану казку.

Мова вчителя під час аудіювання повинна бути чіткою, правильно оформленою інтонаційно, важливу роль мають паузи, особливо для учнів початкових класів. Діти повинні бути забезпечені текстами казки під час читання.

На початковому етапі вивчення правильної вимови раціональним є використання ігрової методики, а саме, гри в казкову країну. Фонетична казка допомагає учителю досягти поставленої мети при вивченні фонетичних особливостей мови школярами-початківцями. Вона містить правило-інструкцію в доступній для дітей формі. Проаналізувавши матеріал, можна зробити висновки, що казки, завдяки своїм специфічним особливостям є змістовною основою навчання на ранньому етапі. Вимисел та фантастичність робить казку цікавішою і легшою для сприйняття школярами-початківцями, в порівнянні з іншими літературними жанрами. Оскільки, сюжет казки наповнений описами чудес, незвичайних подій, зустрічами з феями та чарівниками, що володіють магічною силою, мимоволі приковує увагу дітей, задовольняючи потреби віку: прагнення до перевтілення, інтерес до всього таємничого, чарівного, що сприймається дитиною в казці як повсякденне. Молодші школярі, слухаючи казку здатні відчувати емоції фантастичного героя, співчувати й співпереживати йому, що породжує самостійну творчу діяльність дітей, фантазію. Робота з казкою на уроці іноземної, зокрема німецької мови дозволяє вчителю спиратися не лише на досвід дітей, але й на їх фантазію.

Список бібліографічних посилань

1. Фасмер М. Этимологический словарь русского языка. В 4-х т. Пер. с нем. (с доп.). М., 1973. Т. 4: (Т – ящур). 855 с.;
2. Белокурова С.П. Словарь литературоведческих терминов. СПб.: Паритет, 2007. 320 с.
3. Клименко Н.Г. Казкотерапевтичні технології в сучасній практиці. *Проблеми сучасної психології: збірник наукових праць К-ПНУ імені Івана Огієнка*, 2013. Вип. 19. С. 223–239.
4. Кононихіна Е.С. Формування лексичних навичок при навчанні іноземній мові молодших школярів. *Фестиваль педагогічних ідей «Відкритий урок»*. URL: <http://festival.1september>.
5. Галушка Г.М. Підвищення мотивації учнів початкової школи до вивчення англійської мови за допомогою казкових творів. *Матеріали VI Міжвузівської конференції молодих учених, Донецьк*, 2008. Т. 1. С. 65.
6. Пассов Е.И., Пятакова Н.М. Die erste Fahrt ins Leseland: проб. учеб. для 5-го кл. сред. шк. М.: Просвещение, 1993. 93 с.
7. Карташова В.Н. Сказка на уроке немецкого языка. *Иностранные языки в школе*, 2006. №5. С. 25–29.
8. Ермаков В.А. Использование сказки в качестве методического средства на уроках английского языка в шестых классах. *Научные ведомости Белгородского государственного университета. Серия: Гуманитарные науки*, 2015. Т. 28. № 24 (221). С. 127–133.
9. Ефремова Н.Ф. Формирование и оценивание компетенций в образовании: моногр. Ростов н/Д: Аркол, 2010. 386 с.
10. Зимняя И.А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентного подхода в образовании. М.: Издательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. 40 с.

References

1. Fassmer, M. (1973). Etymological dictionary of the Russian language. In 4 vol., transl. from German (with add.). Moscow. Vol. 4: (Т – ящур) 855 p. [in Rus.]
2. Belokurova, S. (2007). Dictionary of literary terms. SPb.: Paritet. 320 p. [in Rus.]
3. Klimenko, N.G. (2013). Fairy-tale therapeutic technologies in modern practice. Problems of modern psychology: *Collection of scientific works of K-PNU named after Ivan Ogiienko*, 19: 223–239 [in Ukr.]
4. Kononikhina, E.S. Formation of lexical skills in foreign language teaching of junior schoolchildren. *Festival of pedagogical ideas "Open lesson"*. Retrieved from <http://festival.1september> [in Ukr.]
5. Halushka, G. (2008). Increasing the motivation of primary school students to learn English with the help of fairy tales. *Proceedings of the VI Interuniversity Conference of Young Scientists [Donetsk]*, 1: 65 [in Ukr.]
6. Passov, E., Pyatakova, N. (1993). Die erste Fahrt ins Leseland: trial textbook for the 5th grade of high school. Moscow: Enlightenment. 93 p. [in Rus.]
7. Kartashova, V. (2006). A fairy tale in a German language lesson. *Foreign languages at school*, 5: 25–29 [in Rus.]
8. Ermakov, V. (2015). The use of fairy tales as a methodological tool in English lessons in the sixth grade. *Scientific statements of the Belgorod State University. Series: Humanities*, 28, 24(221): 127–133 [in Rus.]
9. Efremova, N. (2010). Formation and assessment of competencies in education: monograph. Rostov on Don: Arkol. 386 p. [in Rus.]
10. Zimnia, I. (2004). Key competencies as an effective and targeted basis of the competency approach in education. Moscow: Publishing Center for Quality Problems in Training Specialists. 40p. [in Rus.]

LEVYTSKA Lilia,

PhD, lecturer of German Philology Department,
Bohdan Khmelnytsky National University at Cherkassy

MARKHOTSKAYA Anastasiya

1st year master's student, 014 Secondary education (Language and Literature (German)),
Bohdan Khmelnytsky National University at Cherkassy

**FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE IN JUNIOR SCHOOL STUDENTS
ON THE MATERIAL OF GERMAN-SPEAKING FAIRY TALES**

Summary. *The article considers the problems of educating the spiritual and moral values of children of elementary school in German lessons using authentic German fairy tales.*

The possibility of usage of original German fairytales during the study of the foreign language is discussed in the following article. Special attention is attracted to the presence of different realias and background knowledge, which reflect the culture of the country in the texts of fairy tales, helping to understand better the mentality of other people. The distinctive feature of this paper is the picking out fragments of various fairy tales, which reflect not only the background knowledge about the culture, but also help to understand the peculiarities of the mentality of the

German people. The main objective of foreign language teaching is the formation, improvement and development of the personality, capable of achieving the required level of competence. This paper analyzes the concept of communicative competence from different points of view and defines the active forms and methods of teaching German. The definition of the concepts of «commutative competence», «active forms of learning», «tales», «activity of interpretation», «creative activity», «collaborative learning».

Keywords: *communicative competence; fairy tale; primary education; students; fairy tale character.*

*Одержано редакцією 28.03.2021
Прийнято до публікації 18.03.2021*